

Posudek bakalářské práce

MARTINY BURSÍKOVÉ

GOMORA ROBERTA SAVIANA. REALITA A FIKCE,

Ústav románských studií FFUK

Už z obsahu – a pak z úvodu – je zřejmé, že jde o dobře rozvrženou práci.

Autorka začíná přehledným medailonem Roberta Saviana a v další kapitole si pak klade otázku, zda lze jeho „styl“ přiřadit k tzv. americkému „novému žurnalismu“ ze 70. let.

K této kapitole (3) bych měl několik poznámek. Oceňuji faktografii, jež je zde soustředěna, a nepopírám, že je tu nepochybně typologická souvislost, ale nezdá se mi, že je tak zásadní. Pokud vím, „nový žurnalismus“ byl jménem pro investigativní reportáž, průzkum jistého prostředí (nebo osudu) zevnitř, přičemž sám reportér mohl – ale nemusel – zůstat součástí obrazu. To ale není úplně nová formule: nikoli náhodou se v této souvislosti připomíná například Dickens (nejspíš jeho črty z průzkumu nočního Londýna) a Čechov (jehož Sachalin z roku 1893 je asi těžko překonatelným pomníkem „nového žurnalismu“). Sám Saviano připomíná třeba Prima Leviho a Varlama Šalamova, a divil bych se, kdyby ve hře nebyl taky Malaparte nebo Solženicyn. Chci tím jen říct, že tenhle typ „non-fiction“ má už velmi solidní tradici a velké mistry. Zajímavější je otázka po vztahu mezi „realitou a fikcí“ v prózách tohoto typu (v případě Capoteho, Mailera, ale i Toma Wolfea je tíhnutí k „románu“ velmi silné), ale právě na tuhle otázku dává autorka na tomto místě jen velmi povrchní odpovědi (s. 16: „Saviano... dokonale propojuje literaturu a žurnalismus“). V závěru kapitoly navíc autorka říká něco trochu jiného, konstatuje totiž, že Savianovi o „literaturu“ vlastně nejde, že mu jde o „pravdu“ a etické hodnoty vůbec: „...síla a krása Savianových děl je právě v jejich pravdivosti, v pocitu, že autora opravdu trápí to, o čem píše, a chce s tím něco udělat, tedy v jeho angažovanosti a v navrácení smyslu do literatury, která není jen odpočinkovým čtením ve volných chvílích...“ S tím rád souhlasím, ale to ještě neznamená, že při naplňování těchto cílů si reportér Saviano nemůže posloužit postupy z oblasti „fiction“.

V další kapitole (4) autorka přehledně shrnuje historii camorry a připravuje si tak půdu pro analýzu hlavních témat Gomorry. V rámci těchto rozborů také nakonec dokáže

postihnout, kde – a jak – se text takříkajíc „beletrizuje“ – přítomností autora jako „postavy“ a svědka, evokací situací a emocionálních reakcí nefiktivních „hrdinů“ (s. 32, s. 44). V těchto pasážích je nesporně nastoupena správná cesta k postižení tématu „reality“ a „fikce“: jen by bylo třeba tento typ „fikce“ přesněji definovat. S pojmem „román“ bych v případě Saviana raději neoperoval.

Závěrem:

K vlastnímu tématu své práce se autorka spíše přiblížila, než že by ho vsutku zpracovala. Práce je nicméně faktograficky bohatá, dobře rozvržená – jak už jsem uvedl výše – a stylisticky zvládnutá. Váhám mezi známkou výborně a velmi dobře: rozhodnu se podle průběhu obhajoby.

Praha, 27. 1. 2012

doc. PhDr. Jiří Pelán

oponent